

RESTAURÁLÁSI DOKUMENTÁCIÓ

**egy feltehetően 19. századi, hordozható, festett fa
feszületről**

**Magyar Képzőművészeti Egyetem
Restaurátor Tanszék
2023-2024**

A műtárgy adatai:

<i>A műtárgy címe, megnevezése:</i>	A húsvéti liturgiában használatos hordozható faragott-festett fa feszület.
<i>Alkotója:</i>	Ismeretlen mester.
<i>Anyaga:</i>	Feltételezhetően fenyőfa, illetve hársfa.
<i>Készítési ideje:</i>	feltehetően 19. század (a pontos dátum ismeretlen)
<i>Tartozék:</i>	INRI-tábla vékony fémlemezről.
<i>Befoglaló méretei:</i>	magasság: 108 cm szélesség: 53 cm mélység: 13 cm
<i>Tulajdonosa és őrzési helye:</i>	Budakalászi Szent Kereszt Felmagasztalása plébánia

Restaurátor:

Kiss Ilona Ida III. évfolyamos
faszobor-restaurátor hallgató

Restaurálás helye és ideje:

Magyar Képzőművészeti Egyetem
Restaurátor Tanszék
2023. október – 2024. március

Vezető tanár:

Boros Ildikó DLA

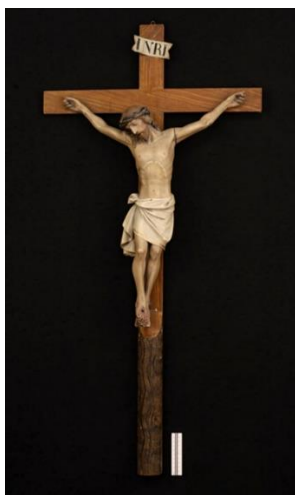

1. kép: Átvételi állapot

A tárgy meghatározása

A műtárgy a Budakalászi Szent Kereszt Felmagasztalása plébánia berendezésének részét alkotja. A tárgy a Megfeszített Krisztust ábrázolja, kinek kereszthaláláról és feltámadásáról a húsvéti ünnepkör alkalmával emlékezünk meg. Ez a feszület szerepét a Nagypénteki liturgiasorozaton belül, a kereszthódolat szertartása alatt tölti be.

A tárgy átvételi állapotának leírása, szemrevételezés alapján

2. kép

3. kép

4. kép

5. kép

– Szerkezet

6. kép

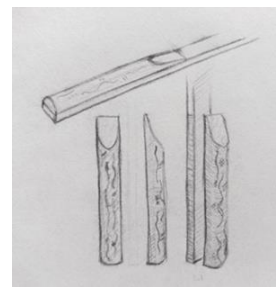
A feszület három elemből áll, a keresztből, a rá erősített korpuszból és INRI táblából. A kereszt és a korpusz fából készült, míg az INRI tábla egy vékony fémlemezről. A kereszt felülete flóderezett, az INRI tábla és a korpusz maga is festett. Karjai csapolással lettek rögzítve a testhez, ahol a ragasztások meggyengültek, körbepedtek (6., 7. kép).

7. kép: A feszület fölülnézete.

A kereszt szárai keresztlapolással lettek egymáshoz erősítve. A flóderes festés nem terjed ki a teljes felületére, a hátoldalán nincs jelen. A kereszt függőleges szárának felső kétharmada egy világos, a fa belső erezetét imitáló festést kapott.

A függőleges lécz korpusz alatti részének nemcsak a kialakítása, hanem festése is más. Itt a lécz már nem sík, hanem félköríves, előre kidomborodó. Rajta a fa kérgének bemélyedéseit imitáló faragás figyelhető meg, festésében is a fakéreg sötétebb külső megjelenését hozza. Ez a faragott rátét egy, a kereszt faanyagától eltérő fából készült és lett felragasztva a kereszt aljára, szélességében a keresztzsár átmérőjéhez igazítva, magasságában a korpusz lábai alatt kezdődik és a keresztzsár hosszanti végénél ér véget.

8.kép: A kereszt aljára ragasztott, faragott rátét formáját értelmező rajz.

9. kép

– Faanyag

Tömör szerkezetű, jó állapotú. A kereszt feltehetően fenyőből készült, a fatörzset imitáló elem és a korpusz, feltehetően hársfa anyagú. Nem észlelhető aktív rovar- illetve gombakárosítás a feszületen. A fatörzset imitáló elemen mégis található néhány 1 mm átmérőjű kirepülőnyílás (9.kép). Ezekből néhányba annak festése során belefolyt a festék és az idő során megült bennük a szennyeződés, szóval a rovarkárosítás azelőtt érthette a faanyagot és lett hatástalanítva, hogy az fel lett volna applikálva a keresztre.

– Alapozás, festés állapota

A teljes felület erősen szennyezett volt, a festékréteg elszórtan, a széleken és a plasztikailag kiemelkedő felületeken erősebben kopott volt, alóla előtűnt az alapozás a kereszten, a korpuszon, illetve az INRI táblán egyaránt. A töviskoronán, bal karon, az ágyékkötő hátoldalán és a jobb vádlin, illetve a kereszt felületén elszórtan, de lefőképp a keresztzsárak legvégén a kopás néhol olyan mértékű volt, hogy láthatóvá vált a faanyag (10.,11.,12.,15.,17. kép).

10. kép: A függőleges kersztzsár alja.

11. kép

12. kép: A korpusz vádlija.

13. kép: Az INRI tábla
részletfotója.

14. kép: A korpusz
ágyékkötőjének részletfotója.

A bőr felszínén, az ágyékkötő felületén és az INRI táblán is „meg van bőrösödve” a festék (13.,14.kép). Ilyen fajta összehúzódás/gyűrődés történhet, ha magas hőhatás éri a műtárgyat. Ehhez viszont a felület túl egységes, és a haj, az arcszőrzet és a töviskorona felületén nem észlelhető. Egy másik eshetőség, ami ilyen megjelenésű felület kialakulását okozhatja, ha a festékben nem megfelelő pigment, illetve kötő-/töltőanyag arány, ezáltal túl gyorsan szárad, ami összehúzhatja a felületet, valószínűleg itt ez történt.

15. kép

16. kép

17. kép

18. kép

19. kép

20. kép

– Plasztikai hiányok

A jobb kéz középső ujjának utolsó ujjperce (15.,16.kép), illetve a bal kéz mutató ujjának ujjbegye hiányzott (17.,18.kép). Egyéb hiányként feljegyezhető volt még a korpuszt rögzítő három faszeg. A korpusz átvételkor csavarokkal volt rögzítve a kereszthez a tenyerein keresztül, míg egymáson lévő lábait egykor tartó faszeg vége fele bele volt törve annak menetébe, rögzítő szerepét már nem töltötte be (19.kép). A jobb láb elülső részén, a hiányzó szög meneténél ki volt törve egy kis darab a fából (20.kép).

A korpuszhoz eredetileg sem tartozott dicsfény. Erre a következtetésre az ad okot, hogy nincs megfigyelhető rögzítési nyom a feszületen sehol, ami azt tarthatta volna.

Ikonográfiai háttér

A kereszt alsó részén a fatörzs szerű kialakításnak előképe a Jessze-fa ábrázolás.

„A fa legméltóságosabb értelmezését Izajás próféciája fogalmazza meg, amelyben a fa a Messiás jelképévé emelkedik és hordozója a Szentlélek hét ajándékának:

Vessző kél majd Izáj törzsökéből, hajtás sarjad gyökeréből. Az Úr lelke nyugszik rajta: a bölcsesség és az értelem lelke, a tanács és erősség lelke, a tudás és az Úr félelmének lelke, s az Úr félelmében lelik öröme.” (Iz 11,1 kk)

Krisztus keresztiének tipológiai előképe a paradicsomi életfa, hogy kifejezze az életet a kereszttel és az így visszakapott üdvösséget.”

Így a kereszt a győzelem jelképe is. Dávid király házából származó Jézus nemzetségfájának képi ábrázolása a 12. századtól kezdett elterjedni. Ebben az ábrázolástípusban általában az alvó Jessze, - más néven Izáj - törzséből kinövő vessző hatalmas családfává lombosodik, melynek ágain a Dávidtól származó királyok alakjai láthatók.

Analógiák

Analógiaként be szeretnék mutatni két hasonló feszületet.

A Szent Kereszt Felmagasztalása templom weboldalán találtam az oda feltöltött fotókon egy olyan feszületet, melynek korpusza meglehetősen hasonló ahhoz, amiről ez a dokumentáció szól. A korpuszok megfaragásukban és méretükben hasonlítanak, viszont a hozzájuk tartozó kereszt és INRI tábla merőben eltér (21.kép).

21. kép

22. kép

Korábban egy szintén nagyon hasonló feszület restaurálására került sor, ami a Rózsák terei Árpádházi Szent Erzsébet templom tulajdonában van. E feszületnek a restaurálására hasonló problémák miatt volt szükség, mint ami az én általam restaurált tárgyal kapcsolatban merültek fel. Első pillantásra a két feszület megjelenésre szinte teljesen megegyezik, mind méretükben, kidolgozásukban és alkotó elemeikben is. Annyi különbség azért megfigyelhető közöttük, hogy a Rózsák terei templomból származó korpusz festése nem annyira részletes és kidolgozott. A test festése egy színnel lett letudva, ami kissé viaszbabu hatást kelt, és a sebeknél megjelenő vér festése is igénytelenebb (22.kép).

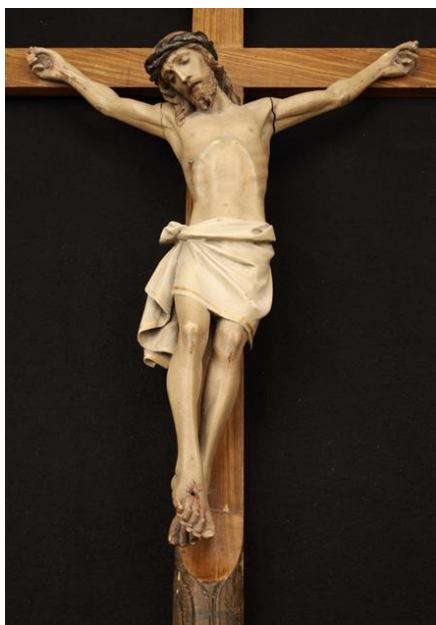
Ezekből a példákból adódóan úgy tűnik, mintha sorozatosan hasonló korpuszokat faragtak volna. Feltehetően egy műhelyből származnak, a korpuszok egy mintadarab hasonlatosságára

lehetek megfaragva. Valószínűleg nem egy ember festhette őket, hiszen a festés módja, kidolgozottsága és finomsága eltér a korpuszok között.

Festéstechnika

A tárgyon az eredeti alapozás és festés van jelen. A kereszt és a korpusz alapozása színre nagyon hasonló, az egész feszületen egységesen vékony. A festékrétegek egymásra vékonyan, könnyed mozdulatokkal lettek felfestve, a különböző színek között finom átmenetekkel. Gyakorlott kéz munkájának tűnik. A korpusz és a kereszt megfestésében felhasznált színek és a festéstechnika is nagyon hasonló.

A test festése úgynevezett modellálló festéstechnikájával készült.

23. kép

(Ez a 23. képen figyelhető meg.)

Tehát a bőr felülete nem egy színnel, egységesen lett megoldva. Rajta az alap bőrszínen kívül két árnyalatú rózsaszínt, és kékes-zöldet alkalmaztak halványan, finom átmenetekkel. Ezeket a test plasztikáinak kihangsúlyozásához, illetve annak félholt voltának érzékeltetéséhez használták. A rózsaszínt általánosan a test plasztikáinak értelmezéséhez és kékes árnyalatot pedig a beesett bordák és a szegek okozta sebek körül használt a festő. A végtagok az ujjak felé haladva átmenetesen egyre sötétedő festést kaptak, ennek megjelenése elhaló végtagok látszatát kelti. A köldök és a mellek nincsenek megfaragva, csak festéssel vannak

jelezve foltokként, nem részletesen kidolgozva. A sebekből csordogáló vér két különböző árnyalattal lett megfestve. Először egy világosabb vöröses-rózsaszín lett felvive a felületre, amire egy egészen mélyvörössel festették meg a vékonyan a lefolyó vércseppeket.

A kereszt elülső része és oldalai vékonyan alapozottak, ez a hátoldalára nem terjed ki. Úgynevezett flóderes festést kapott, ami annyi tesz, hogy festése megjelenésében a fa erezetét utánozza. A kereszt felső része a fa belső erezetét imitáló festést kapott, míg a korpusz alatti rész megjelenése fatörzset imitál. Fejmikroszkópon keresztül vizsgálva jól megfigyelhető volt, hogy a hajon, a szakállon, a töviskoronán és a kereszt alján az egymásra felvitt színek árnyalata és festéstechnikája nagyon hasonló (24.,25.,26.,27.kép).

24. kép

25. kép

26. kép

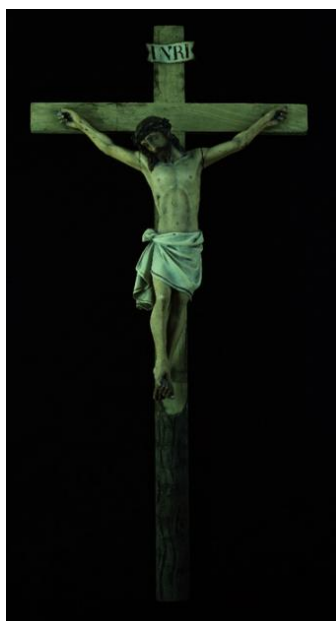
27. kép

UV lumineszcens fotóvizsgálat

A feszület teljes felülete egységesen lumineszkál (29.kép). Ami azt mutatja, hogy a kereszt, a korpusz és az INRI tábla lakkozása egy időben történt. A lakkréteg fölött nem voltak megfigyelhetőek későbbi retusok. A jobb kéz mutatóujjának törésfelületén látható kék lumineszcencia, ami valamiféle anyag, feltehetően ragasztó jelenlétét engedi feltételezni ott (31.kép). Valószínű, hogy az az utolsó ujjperc már korábban is letört egyszer, és vissza lett ragasztva. Aztán újra letört, és ez alkalommal a letört darab el is vészett.

28. kép

29. kép

30. kép

31. kép

A szerkezet szétbontása – további vizsgálata

A vállaknál a rögzítés mentén való elválás/körbepedés (34.,35.kép) és a csavarokkal történő rögzítés (36.,37.kép) – ami esztétikai problémát jelentett – indokoltta a korpusz levételét a keresztről, illetve a karok leválasztását a testről, azoknak újra csapolása érdekében. Az INRI

táblát is eltávolítottuk, szintén az egyszerűbb hozzáférés és könnyebb restaurálás érdekében (32.,33.kép).

32. kép

33. kép

34. kép

35. kép

36. kép

37. kép

A karok testhez való ragasztása enyvvel készült. Azoknak a testről való leválasztását mechanikus úton végeztük el. Az enyves ragasztást enyhén vizes vattával gyengítettem meg, ennek segítségével távolítottuk el a csapot a bal karból, amiből a csap betört fele egyben kijött. Mivel itt a csap az illesztésnél el volt törve és már nem sok tartotta, nem tudtam fogást találni, hogy kihúzhassam annak másik felét a testből. Ezért egy behajtó segítségével egy vékony, 3-as fűrószárral befűrtam egy keveset, majd egy szike segítségével levéstem a csapfészek faláról a csap maradékát. Mivel nem tudtam milyen mélyre megy be a testbe a csap, ezért fokozatosan haladtam befelé, amíg elértem a végét. A jobb kéznél is el volt törve a csap az illesztésnél, ott beletört a karba és a testbe is. A betört felek eltávolításánál szintén a fentebb leírt módon jártam el.

A Feszület elemeinek szétbontása lehetővé tette azoknak részletesebb vizsgálatát. Mikor leemeltük a korpuszt a keresztről, láthatóvá vált hátul, a derekánál egy korábbi rögzítési furat. Alacsonyabban van, mint a jelenlegi, ehhez nincs hozzáillő furatnyom a kereszten (44. kép).

Ez megerősítette a feltételezést, hogy a kereszt és a korpusz eredetileg nem egymáshoz tartoznak. A kereszt vízszintes szárán, a bal kéznél, korábbi rögzítés helyét találtam, a jobb kéznél ilyen nincs jelen (38.,39.kép).

38. kép

39. kép

Feltételezhetően itt egy másik korpuszt rögzítettek korábban a kereszthez. Ehhez fa szöveget használtak, ami nem lett eltávolítva a menetből, csak le lett vágva hátul a kereszttel egy szintbe (41.kép). Elöl, fejmikroszkópba megnézve szálas, úgy néz ki, mintha eltört volna a korábban benne lévő faszeg és csak letekerték volna az elejét (40.kép).

40. kép

41. kép

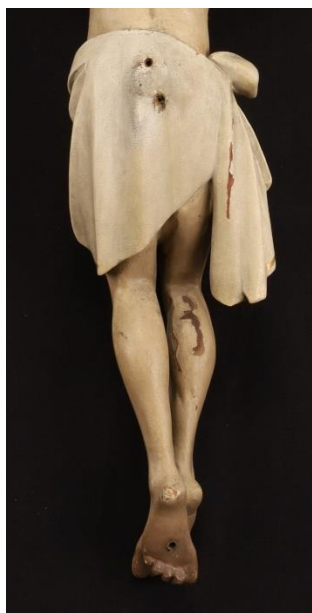
A másik oldali rögzítésnél is olyan, mintha az előző faszeg vége még benne lenne a menetben (43.kép), Az előoldalon úgy tűnik, mintha a még a menetben lévő faanyagot keresztül fűrték volna bele a csavart, ami átvételkor tartotta a jobb kezét (42.kép).

42. kép

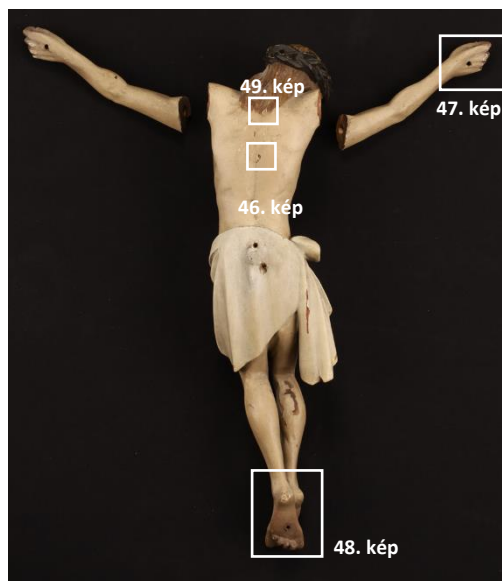
43. kép

44. kép

A szétszedés után a korpusz hátulját vizsgálva jobb rálátást kaptam az egyékkötő hátulján és a jobb vádlin található nagyobb, összefüggő festék kipergésekre (44.kép).

Ezeknek a hiányoknak a széleit fejmikroszkóppal megvizsgálva sem véltem látni alapozó réteget, talán pont ezért engedte el a fát a festékréteg olyan könnyen. Feltételezhetően a korpusznak nincs a teljes hátoldalán alapozás. A Feszület elemeinek hasonló festéstechnikájából és az ahhoz felhasznált színek árnyalatainak egyezéséből arra következtettem, hogy a kereszt akkor kaphatta a jelenlegi flóderezett festését, és a korpusz lábai alá a fatörzs szerűen faragott hársfa elemet, amikor összepárosították a jelenlegi korpuszával. Szintén a keresztről való levétel után vált láthatóvá, hogy azokon a pontokon, ahol a korpusz hátoldala felfekszik a keresztre, felülete le volt horzsolódva (47.,48.,49.kép). Itt nem csak a festékréteg és az alapozás hiányzott, hanem valamennyi magából a fából is.

45. kép

46. kép

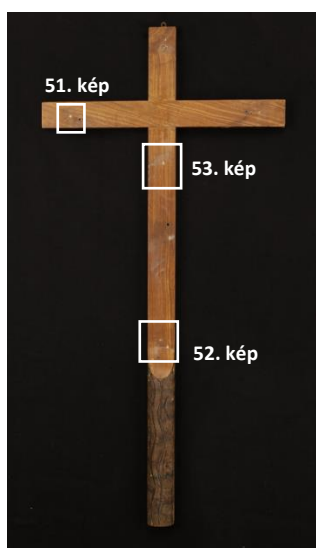
47. kép

48. kép

49. kép

50. kép

51. kép

52. kép

53. kép

Esztétikai helyreállítás

Tisztítás

A tisztítópróbák során tesztelt anyagok:

- kromofág
- foltbenzin
- lakkbenzin
- lakkbenzin, alkonek 1:3 arányú vegyülete
- alkonek, aceton 1:1 arányú vegyülete
- dimetil-szulfoxid
- cellosolv
- Selecton B₂ semleges pH-jú oldata
- desztillált víz + szappanhab

54. kép

A tisztítópróbák során kipróbált anyagok közül a Selecton B₂ komplex képző 10%-os, semleges pH-ra beállított oldata bizonyult a legkíméletesebbnek. De néhol ez sem hozta kellőképpen a szennyeződést, ezért ezt óvatosan, szappanhabbal felváltva használtam, lakkbenzines áttörlés mellett.

A kereszt, a korpusz és az INRI tábla felületét félbetisztítottam, a „rendezői jobb” oldallal kezdve. A félbetisztított állapotról készült felvételeken jól megfigyelhető mekkora volt a szennyezettség mértéke, a már letisztított oldallal szemben (55.,56.,57.,58.kép).

55. kép

56. kép

57. kép

58. kép

Ezt követően teljesen megtisztítottam a feszület elemeinek a felületét (59.,60.,61.kép).

59. kép

60. kép

61. kép

Injektálás

A tisztítást követően, a faanyagtól elvált, feltáskásodott, pergő festékrétegek visszarakasztását végeztem el. Ennek során először egy fecskendővel előitattam a festékhány széléinél az anyagot aromás-mentes lakkbenzinnel. Majd egy másik fecskendő használatával MfCo (Medium for Consolidation) és desztillált víz 1:3-as oldatát juttattam a festékréteg alá. A faanyagtól elvált rétegeket finom visszanyomtam a helyükre, és hagytam száradni.

A tisztítást és az injektálást követően a feszület teljes felületére felecseteltem egy réteget lakkbenzinben oldott Paraloid B67 7%-os oldatából. Ez egy elválasztó réteggként funkcionál az esztétikai helyreállítás későbbi beavatkozásai és az eredeti felület között, hogy biztosítsa a folyamatok reverzibilitását.

Hiányok tömítése

Az esztétikai helyreállítás első lépéseként enyves-dolomitos, hármaskéverékes¹ tömítőmasszával tömítettem az alapozóban és festékrétegben keletkezett hiányokat. A tömítendő felületre először egy ecset segítségével faragasztó és desztillált víz 1:3-as oldatát vittem fel a tömítés megtapadásának és tartósságának megerősítése érdekében. Egy keveset kevertem magához a tömítőmasszához is a hígítatlan faragasztóból, majd azt egy szeméslándzsával dolgoztam be a hiányzó rétegek helyére.

Mind a kereszten (68.-72.kép) és a korpuszon (62.-67.kép) is voltak tömítendő felületek.

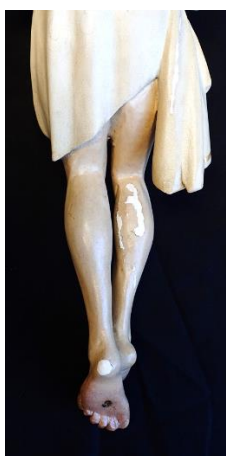
62. kép

63. kép

64. kép

65. kép

66. kép

67. kép

¹ Hármaskéverék összetevői: 1 rész lenolaj, 1 rész velencei terpentín, 1 rész dammar gyanta velencei terpentínben oldva

68. kép

69. kép

70. kép

71. kép

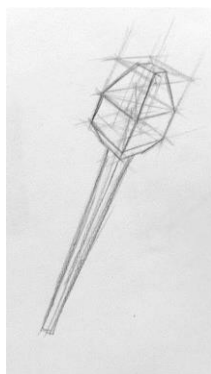

72. kép

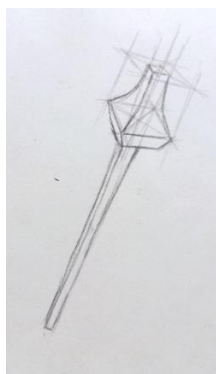
Rekonstrukció

– *Rekonstrukciós tervek: szegek*

Analógiák gyűjtése során megfigyeltem, hogy milyen megformálású szegekkel rögzítik a korpuszokat a keresztre. Melyek alapján vázlatot készítettem a két leggyakrabban előforduló szegttípusról (73.,74.kép), e kettőből gyakrabban a 74-es képen látható formát láttam előfordulni.

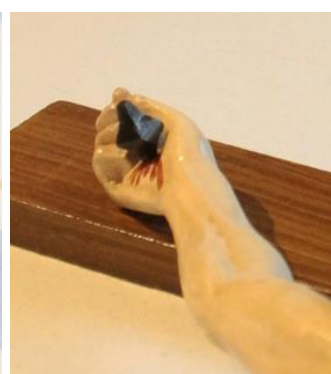
73. kép

74. kép

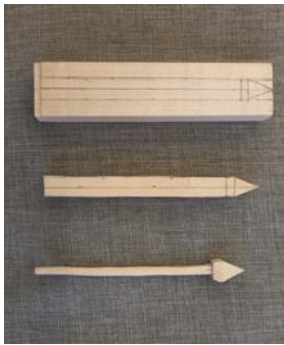

75. kép

76. kép

Ez figyelhető meg a korábbiakban analógiaként bemutatott rózsák-teri templomból származó feszületen is (75.,76.kép). Ennek okán ezt a típust vettem alapul az új faszegek megfaragásakor.

77. kép

A szegeket a korábban elkészített terv alapján, hársfából faragtam meg. Ezeket egy kevés vízzel hígított, dolomitos tömítőmasszával alapoztam le. Száradásuk után sellakkal szigeteltem le az alapozást, majd aquarell festékekkel feketére festettem őket (77.kép).

– Plasztikai hiányok pótlása

A plasztikai hiányok közül elsőként a jobb kéz hiányzó ujjdarabjának rekonstrukcióját készítettem el hársfából, a meglevő ujjak kialakítását követve. Az elkészült kiegészítés rögzítését faragasztó mellett egy apró, bambuszpálcából készített csappal erősítettem meg. Ez a csap egy plusz tartást hivatott biztosítani, hiszen ez az ujj korábban ragasztás után is letört. A kiegészítést, felhelyezését követően hígított dolomitos masszával alapoztam le, majd ennek száradása után, finom csiszolópapírral simára csiszoltam a felületét (78.,79.,80.kép).

78. kép

79. kép

80. kép

Az bal kéz mutatóujjáról letört ujjbegyet egy apró bambusz pálcából készült csapnak a törés-felületbe való behelyezése után, falisztos tömítőmasszával mintáztam vissza, az egészen apró mérete miatt. Ehhez a masszát faragasztó és faliszt keverékéből állítottam elő, aminek száradása után, az ebből készített pótlás is kapott egy vékony dolomitos alapozóréteget (81.kép).

81. kép

– *Karok visszahelyezése*

A karok rögzítéséhez új csapokat faragtam szintén hársfából. A karokat a csapok mellett Palma fa faragasztó és falisztes tömítőmassza alkalmazásával rögzítettük vissza a helyükre.

82. kép

– *A Feszület összeállítása*

A korábban a korpusz karjait rögzítő fémcavaroknak a menetei a keresztben nem voltak alkalmasak arra, hogy az újonnan megfaragott faszegeket beléjük lehessen illeszteni. Ennek okán egy fűrő segítségével kiszélesítettem őket. A fából faragott szegek faragasztóval lettek a helyükre rögzítve.

83. kép

Az INRI tábla egy apró fém szeggel volt rögzítve a keresztre, ezért, hogy ne kelljen a lyukat kiszélesíteni a táblában, egy új, de ugyanolyan méretű, lapos fejű szöggel helyettesítettük a korábbi, ami rozsdás volt. Mivel az INRI tábla korábban sem volt leszorítva egy adott pozícióba, így hagyunk neki egy kis mozgásteret, a pozíciója óvatosan mozgatható.

Azért, hogy ne üssön el az itt használt fém szeg látványa a kezeknél és lábaknál lévő faragott faszegektől, a negyedik megfaragott szeg fejét levágtam és két komponensű ragasztóval ráerősítettem a fémszeg lapos fejére (83.kép).

A korpusz súlyát tartani hivatott csavart (ami a kereszt hátoldala felől van becsavarva, a korpusz derekánál) is lecseréltük egy újabbra az összeszereléskor.

Miután újonnan összeraktuk a feszületet, felületére széles ecset segítségével felvittem egy újabb lakkréteget lakkbenzinben oldott Paraloid B67 7%-os oldatából.

Retus

A retus nagy részét Schminke aquarellemel készítettem el, a Feszület újbóli összeállítása után. A bőrszín tónusának kikeveréséhez fehér akrilfestéket is alkalmaztam az aquarell mellett. A tömítések felületét lakkbenzinben oldott Paraloid B67 7%-os oldatával szigeteltem le a retus felvitele előtt. A kereszt flóderezett felületének retusálásánál Paraloidos olajfestéket is használtam a pontosabb, beilleszkedőbb színhatás elérése érdekében. Ehhez a kiválasztott színekből kartonlapra nyomtunk ki egy kevés olajfestéket, majd hagytuk, hogy a karton kiszívja belőle a kötőanyag nagy részét. Aztán az így kapott festéket lakkbenzinben oldott Paraloid B67-el hígítottuk, ezt alkalmaztuk a festék kötőanyagaként. Az INRI tábla retusa is az így kapott festékkel készült.

Azokat a felületeket, amelyek az összeállítás után nehezen elérhetővé váltak, a korpusznak a keresztre való felhelyezése előtt retusáltam. Tehát itt a korpusz hátoldaláról van szó, hiszen a Feszület összeállítása után a korpusz hátoldala érintkezik a kereszttel.

A retus fölé is került egy paraloidos réteg, erre még Talens 004 spray lakkot fújtunk a még erősebb védelem, és esztétikus fényhatás érdekében.

84. kép

85. kép

86. kép

87. kép: Restaurált állapot

Képek jegyzéke

1. Átvételi állapot, normál felvétel, totálfelvétel, előoldal
2. Átvételi állapot, normál felvétel, totálfelvétel, előoldal
3. Átvételi állapot, normál felvétel, totálfelvétel, jobb oldal
4. Átvételi állapot, normál felvétel, totálfelvétel, hátoldal
5. Átvételi állapot, normál felvétel, totálfelvétel, bal oldal
6. Átvételi állapot, normál felvétel, korpusz felsőtest részlet, előoldal
7. Átvételi állapot, normál felvétel, totálfelvétel, feszület fölülnézet
8. A kereszt alá ragasztott, faragott rátét formáját értelmező rajz
9. Átvételi állapot, normál felvétel, részletfelvétel, kereszt, inaktív kirepülőnyílások
10. Átvételi állapot, normál felvétel, részletfelvétel, a függőleges keresztoszár alja
11. Átvételi állapot, normál felvétel, részletfelvétel, a korpusz arca
12. Átvételi állapot, normál felvétel, részletfelvétel, a korpusz vádlíja
13. Átvételi állapot, normál felvétel, részletfelvétel, INRI tábla
14. Átvételi állapot, normál felvétel, részletfelvétel, a korpusz ágyékkötője
15. Átvételi állapot, normál felvétel, részletfelvétel, a korpusz jobb keze oldalról
16. Átvételi állapot, normál felvétel, részletfelvétel, a korpusz jobb keze szemből
17. Átvételi állapot, normál felvétel, részletfelvétel, a korpusz bal keze oldalról
18. Átvételi állapot, normál felvétel, részletfelvétel, a korpusz bal keze szemből
19. Átvételi állapot, normál felvétel, részletfelvétel, a korpusz lábai, és a beletört szegvég
20. Átvételi állapot, normál felvétel, részletfelvétel, a korpusz lábai szemből
21. Szent Kereszt Felmagasztalása templom weboldaláról származó fotó egy ottani feszületről. (https://www.magyarKurir.hu/img1.php?id=101111&v=1&img=o_IMG_7934.jpg)
22. Fotó a budapesti Árpád-házi Szent Erzsébet Plébánia tulajdonában lévő feszületről
23. Átvételi állapot, normál felvétel, részletfelvétel, a korpusz előoldala
24. Átvételi állapot, normál felvétel, részletfelvétel, töviskoszorú
25. Átvételi állapot, normál felvétel, részletfelvétel, a korpusz haja
26. Átvételi állapot, normál felvétel, részletfelvétel, a függőleges keresztoszár alja oldalról
27. Átvételi állapot, normál felvétel, részletfelvétel, a függőleges keresztoszár alja szemből
28. Átvételi állapot, normál felvétel, totálfelvétel, előoldal
29. Átvételi állapot, UV lumineszcens felvétel, totálfelvétel, előoldal
30. Átvételi állapot, normál felvétel, részletfelvétel, a korpusz jobb keze szemből
31. Átvételi állapot, UV lumineszcens felvétel, részletfelvétel, a korpusz jobb keze szemből
32. Átvételi állapot, normál felvétel, részletfelvétel, INRI tábla szemből
33. Átvételi állapot, normál felvétel, részletfelvétel, INRI tábla oldalról
34. Átvételi állapot, normál felvétel, korpusz felsőtest részlet, bal oldalról
35. Átvételi állapot, normál felvétel, korpusz felsőtest részlet, jobb oldalról
36. Átvételi állapot, normál felvétel, részletfelvétel, a korpusz jobb keze szemből
37. Átvételi állapot, normál felvétel, részletfelvétel, a korpusz bal keze szemből
38. Átvételi állapot, normál felvétel, részletfelvétel, a korpusz jobb keze szemből
39. Átvételi állapot, normál felvétel, részletfelvétel, a korpusz bal keze szemből + mellette korábbi rögzítésnyom
40. Átvételi állapot, normál felvétel, részletfelvétel, kereszt vízszintes szár előoldala, korábbi és jelenlegi rögzítésnyom közlől, a korpusz bal kezénél

41. Átvételi állapot, normál felvétel, részletfelvétel, kereszt vízszintes szár hátoldala, korábbi rögzítésnyomban lévő levágott fadarab, a korpusz bal kezénél
42. Átvételi állapot, normál felvétel, részletfelvétel, kereszt vízszintes szár előoldala, rögzítő csavar menete közelről, a korpusz jobb kezénél
43. Átvételi állapot, normál felvétel, részletfelvétel, kereszt vízszintes szár hátoldala, rögzítő csavar menete közelről, a korpusz jobb kezénél
44. Átvételi állapot, normál felvétel, részletfelvétel, a korpusz hátoldala
45. Átvételi állapot, normál felvétel, totálfelvétel, a korpusz hátoldala
46. Átvételi állapot, normál felvétel, részletfelvétel, a korpusz háta
47. Átvételi állapot, normál felvétel, részletfelvétel, a korpusz jobb kezének kézfeje
48. Átvételi állapot, normál felvétel, részletfelvétel, a korpusz hátoldala, lábak
49. Átvételi állapot, normál felvétel, részletfelvétel, a korpusz hátoldala, haj
50. Átvételi állapot, normál felvétel, totálfelvétel, a kereszt szemből
51. Átvételi állapot, normál felvétel, részletfelvétel, a kereszt szemből
52. Átvételi állapot, normál felvétel, részletfelvétel, a kereszt szemből
53. Átvételi állapot, normál felvétel, részletfelvétel, a kereszt szemből
54. Munkafolyamat fotó, tisztítás
55. Félbetisztított állapot, normál felvétel, totálfelvétel, INRI tábla szemből
56. Félbetisztított állapot, normál felvétel, totálfelvétel, kereszt szemből
57. Félbetisztított állapot, normál felvétel, totálfelvétel, korpusz előoldal
58. Félbetisztított állapot, normál felvétel, totálfelvétel, korpusz hátoldal
59. Letisztított állapot, normál felvétel, totálfelvétel, bal oldalról
60. Letisztított állapot, normál felvétel, totálfelvétel, szemből
61. Letisztított állapot, normál felvétel, totálfelvétel, jobb oldalról
62. Letisztított állapot, normál felvétel, részletfelvétel, bal kar, tömítések
63. Letisztított állapot, normál felvétel, részletfelvétel, jobb kar, tömítések
64. Letisztított állapot, normál felvétel, részletfelvétel, jobb kar, tömítések
65. Letisztított állapot, normál felvétel, részletfelvétel, a korpusz hátoldala, tömítések
66. Letisztított állapot, normál felvétel, részletfelvétel, a korpusz hátoldala, tömítések
67. Letisztított állapot, normál felvétel, részletfelvétel, a korpusz előtoldala, jobb láb, tömítés a szeg meneténél
68. Letisztított állapot, normál felvétel, részletfelvétel, kereszt, tömítés(ek)
69. Letisztított állapot, normál felvétel, részletfelvétel, kereszt, tömítés(ek)
70. Letisztított állapot, normál felvétel, részletfelvétel, kereszt, tömítés(ek)
71. Letisztított állapot, normál felvétel, részletfelvétel, kereszt, tömítés(ek)
72. Letisztított állapot, normál felvétel, részletfelvétel, kereszt, tömítés(ek)
73. Szegrekonstrukciós terv rajza
74. Szegrekonstrukciós terv rajza
75. Részletfotó a budapesti Árpád-házi Szent Erzsébet Plébánia tulajdonában lévő feszületről
76. Részletfotó a budapesti Árpád-házi Szent Erzsébet Plébánia tulajdonában lévő feszületről
77. Fotó a szegek megfaragásának különböző fázisairól
78. Letisztított állapot, normál felvétel, részletfelvétel, a korpusz jobb keze, csap behelyezve a törésfelületbe
79. Letisztított állapot, normál felvétel, részletfelvétel, újrekonstrukció törésfelületre próbálása

- 80. Letisztított állapot, normál felvétel, részletfelvétel, ujjrekonstrukció a helyére ragasztva, lealapozva
- 81. Letisztított állapot, normál felvétel, részletfelvétel, ujjrekonstrukció, a bal kéz hiányzó ujjbegye visszamintázva, lealapozva
- 82. Folyamatfotó, a korpusz karjának visszaragasztása
- 83. Restaurált állapot, normál felvétel, totálfelvétel, INRI tábla
- 84. Restaurált állapot, normál felvétel, totálfelvétel, bal oldalról
- 85. Restaurált állapot, normál felvétel, totálfelvétel, szemből
- 86. Restaurált állapot, normál felvétel, totálfelvétel, jobb oldalról
- 87. Restaurált állapot, normál felvétel, totálfelvétel, szemből

Tartalomjegyzék

A műtárgy adatai	1
A tárgy meghatározása	3
A tárgy átvételi állapotának leírása, szemrevételezés alapján.....	3
Ikonográfiai háttér	6
Analógiák	7
Festéstechnika	8
UV lumineszcens fotóvizsgálat	9
A szerkezet szétbontása – további vizsgálata.....	9
Esztétikai helyreállítás.....	13
Tisztítás	13
Injektálás	14
Hiányok tömítése.....	15
Rekonstrukció.....	16
Retus.....	19
Képek jegyzéke	21